

Ἡ πόλις Ἰννοπρούκ, τὸ ὄνομα ἔλκουσα ἀπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ἰνν γεφύρας, περὶ τὴν ὁποίαν ἔκειτο ὁ παλαιὸς συνοικισμὸς, περιήλθεν ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ἀψβούργων. Χάρις εἰς τὰς φροντίδας τῶν ἀπέβη κατ' ὀλίγον ἀξία πρωτεύουσα τοῦ Τιρόλου, ἔκφρασις τῆς ἰδιοτυπίας τῶν κατοίκων του καὶ κάτοπτρον τῆς ψυχῆς τῶν. Πρὸ πάντων τὸ παλαιὸν τμήμα τῆς πόλεως, τὸ ὁποῖον παρέμεινεν ἀμετάβλητον. Οἱ ξένοι γνωρίζουν τὴν σημασίαν τῶν παλαιῶν οἰκοδομημάτων καὶ τὴν γοητείαν τῶν στεγῶν τῶν μεσαιωνικῶν χρόνων καὶ σέβονται τὴν ἱστορίαν, ἱστορίαν τῆς ψυχῆς τῶν μικρῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἀγώνων καὶ προσπαθειῶν μεγάλων ἡγεμόνων, τῆς ὁποίας αἰσθητὰ μνημεῖα εἶνε τὰ παλαιὰ οἰκήματα μὲ τὰς γραφικὰς τῶν μορφὰς, αἱ πολυγωνικαὶ γραμμαὶ τῶν λιθοστρώτων δρόμων, αἱ ἡμισκότεινοι κατακόμβαι, ὅπου συνήρχοντο πρὸς διασκέδασιν οἱ ἄνθρωποι τοῦ παλαιοῦ καιροῦ. Τοῖχοι, λίθοι, ἀντικείμενα, ὅλα ἔχουν κάτι προσλάβει ἀπὸ τὴν ψυχὴν τῶν χρόνων ἐκείνων, ὅπως εἶνε ἐμποτισμέναι ἀπὸ μουσικὴν αἱ ἐκκλησίαι, αἱ ὁποῖαι δεσπόζουν τοῦ συγκροτήματος αὐτοῦ τῆς παλαιᾶς πόλεως. [Διερχόμενοι πρὸ μακρᾶς σειρᾶς οἰνοπωλείων, τὰ ὁποῖα σκορπισμένα καθ' ὁμάδας διατηροῦν τὸν παλαιὸν τῶν ρυθμὸν εἰς γραμμάς καὶ εἰς ἐπίπλωσιν, φθάνομεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν ἀνακτόρων, ἀληθινὸν μουσεῖον καλλιτεχνικῶν θησαυρῶν, Μεγαλειώδης σειρὰ ὀρειχαλκίνων ἀνδριάντων, εἰς διπλοῦς στοίχους, ὑπενθυμίζει τὴν μακρὰν καὶ ἔνδοξον ἱστορίαν τοῦ ἁγίου ρωμαϊκοῦ κράτους. Ὁ αὐτοκράτωρ Μαξιμιλιανὸς ἠθέλησε νὰ καταστήσῃ τὴν ὑπὸ τοῦ Φερδινάνδου τοῦ πρώτου κτισθεῖσαν ἐκκλησίαν μαυσωλεῖον τῶν προγόνων του, οἵτινες, εἴκοσι καὶ ὀκτὼ τὸν ἀριθμὸν, δημιουργοῦν τὴν ἐντύπωσιν σκιῶν ποῦ προβάλλουν ἀπὸ τὰ βᾶθη τῶν αἰώνων. Μεταξὺ αὐτῶν εὐρίσκεται ὁ Θεοδώριχος, τοῦ ὁποῦ μνεῖαν κάμνει καὶ τὸ ἔπος τῶν Νιβελούγγων, ὡς καὶ ὁ ἰδρυτὴς τῆς δυναστείας τῶν Ἀψβούργων.

Ἐξαιρετικῆς τέχνης δείγματα εἶνε αἱ χλαμύδες τῶν ἡγεμονίδων, στολισμένοι με ὀρειχάλκινα κεντήματα λεπτοτάτης κατεργασίας. Ὅπισθεν τῶν ἀνδριάντων αὐτῶν καὶ κατὰ μήκος τοῦ ἀριστεροῦ κλίτους τοῦ ναοῦ ἀναπαύονται εἰς μεγαλοπρεπεῖς τάφους πιστοὶ καὶ ἡρωϊκοὶ θεράποντες τῆς μεγάλης δυναστείας, μεταξύ τῶν ὁποίων ἐξέχουσιν κατέχει θέσιν ὁ Ἄνδρέας Χόφερ, ὁ θρυλικὸς ἥρωας τοῦ Τιρόλου.

* * *

Νέαν εὐχάριστον ἐκπληξιν μᾶς ἐπιφυλάττει τὸ περίφημον μουσεῖον τῆς λαϊκῆς τέχνης. Εἶναι τὸ μεγαλύτερον μουσεῖον, τὸ ὁποῖον κέκτηται ἡ γερμανικὴ φυλὴ καὶ περιλαμβάνει ἀντικείμενα ὀλοκλήρου τῆς τεραστίας περιοχῆς, εἰς τὴν ὁποῖαν λαλεῖται ἡ γερμανικὴ γλῶσσα. Οἱ Βέλγοι καὶ οἱ Γάλλοι συνάδελφοι, οἱ ὁποῖοι πρῶτοι ἀπὸ ὅλους σπεύδουν πανταχοῦ νὰ ἐπισκεφθοῦν τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ μουσεῖα, ἀδυνατοῦν νὰ συγκρατήσουν τὸν ἐνθουσιασμόν των. Καὶ δὲν ἔχουν ἄδικον. Εἴκοσι καὶ δύο αἴθουσαι μᾶς παρουσιάζουν μίαν ἀτελεύτητον σειρὰν λαϊκῶν ἐνδυμασιῶν τοῦ δεκάτου πέμπτου μέχρι τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος, αἱ ὁποῖαι ἐκπροσωποῦν τόσο τὸ βόρειον ὅσον καὶ τὸ μεσημβρινὸν Τιρόλον. Τὴν εἰκόνα συμπληρῶνουν διάφορα ἀντικείμενα λαϊκῆς τέχνης καὶ λαϊκῆς βιομηχανίας, ὡς καὶ πλοῦτος ἄλλων εἰδῶν χρησίμων εἰς τὴν λαογραφίαν τῶν γερμανικῶν χωρῶν. Δὲν λείπουν οὔτε τὰ ἀντικείμενα τῆς πλαστικῆς, τόσο τῆς γοτθικῆς ὅσον καὶ τοῦ μπαρόκκου. Ὁ ἐνθουσιασμός μου ὁμως ὑποχωρεῖ πρὸ τοῦ συναισθήματος τῆς ἐντροπῆς, τὸ ὁποῖον ἐκπηγάζει ἀπὸ τὴν αὐθόρμητον σύγκρισιν πρὸς τὴν ἰδικὴν μᾶς ἀδιαφορίαν. Ἐχομεν τὴν πλουσιωτέραν καὶ ὠραιότεραν λαϊκὴν τέχνην. Ἄλλ' ὅ,τι γνωρίζομεν περὶ αὐτῆς καὶ ὅ,τι περισώθη ἀπὸ αὐτὴν ὀφείλεται εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν δύο ἢ τριῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ματαίως ἀγωνίζονται νὰ διαλύσουν τὴν παγερὰν ψυχρότητα, ποῦ ἐπιδεικνύει τὸ κράτος. Εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς παρισινῆς «Ἐλευθερίας» ἂν τὸ ἰδικόν μᾶς μουσεῖον τῆς λαϊκῆς τέχνης περιέχῃ ἀνάλογον πλοῦτον, ἀπαντῶ δι' ὑπεκφυγῆς Δὲν εἶχα τὴν τόλμην νὰ τὸν πληροφορήσω ὅτι ἡ Ἑλλάς ὄχι μόνον δὲν ἔχει ἀνάλογον μουσεῖον, ἀλλὰ καὶ στερεῖται ἐντελῶς τοιούτου.

* *

Ἐπιγραμματικὸν συμπλήρωμα τῶν ὄσων εἴπομεν ἀποτελεῖ τὸ περιεχόμενον τοῦ μουσείου Φερδινάνδου τοῦ Πρώτου, ὅπερ κεῖται εἰς τὸ νέον τμήμα τῆς πόλεως. Νομίσματα ὄλων τῶν ἐποχῶν, σχετικὰ πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ Τιρόλου, παντοῖα ὄπλα τῶν ἀρχαίων, τῶν ἱπποτικῶν καὶ τῶν ἔπειτα χρόνων, ἔργα πλαστικῆς καὶ ἐνδιαφέρουσαι ἐπιγραφαί. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχουν δύο, αἵτινες ἐρμηνεύουσαι ἰσάριθμα ἀνάγλυφα, μαρτυροῦν ὅποιαν σημασίαν προσέδιδον ἤδη ἀπὸ αἰώνων εἰς τοὺς ὄρεινους δρόμους καὶ εἰς τὴν διάτρησιν τῶν βουνῶν. Ἡ μία ἐξ αὐτῶν ἀπαθανατίζει τὴν ἀνακαίνισιν τῆς Φερνπασστράσσε, ἡ ἄλλη τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας πρὸς διάτρησιν ἑνὸς τεραστίου κρημνοῦ. Ἄλλ' ὅ,τι ἐλκύει πρὸ παντὸς τὴν προσοχὴν εἶνε ἡ πινακοθήκη, τὴν ὅποιαν στεγάζει τὸ μουσεῖον τοῦτο. Εἰς ἀπεράντους εἰς ἀριθμὸν αἰθούσας διαφυλάσσεται ἐκπληκτικὸν πλῆθος πινάκων, οἱ ὅποιοι ἀρχίζουσιν ἀπὸ τὸν μεσαίωνα καὶ φθάνουσιν μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Ἐδῶ ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ σπουδάσῃ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ζωγραφικῆς ἀπὸ τῶν πρώτων ἀρχῶν τῆς, τὴν ἐξάρτησιν ἀπὸ τῆς βυζαντινῆς τεχνοτροπίας, τὴν τροπὴν πρὸς τὴν ἰταλικὴν, τὴν ἐπίτευξιν, τέλος, ἰδίας πρωτοτυπίας καὶ ἐλευθέρας δημιουργίας. Ἄλλὰ καὶ νὰ θαυμάσῃ τὴν περὶ τὴν τέχνην αἴσθησιν τοῦ τιρολικοῦ λαοῦ, ὅστις ἀνέδειξε τὸ τεράστιον αὐτὸ πλῆθος τῶν γνωστῶν καὶ ἀγνώστων ζωγράφων. Τὰ ἔργα τῶν συνδέονται πρὸς τὴν φύσιν τοῦ Τιρόλου καὶ πρὸς τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ, ἀκριβῶς ὅπως ὁ χορὸς καὶ τὸ ἄσμα. Σταματῶ ἐνώπιον τῶν ἱστορικῶν Πινάκων τοῦ Λιεντς, ὅστις ἐμπνέεται ἀπὸ τὰ μεγάλα γεγονότα τῶν τεσσάρων τελευταίων αἰώνων, ὅσα σχετίζονται πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ Τιρόλου. Ὁ Ἄνδρέας Χόφερ, ὁ ἔθνικὸς ἥρωας τῆς χώρας, καὶ τὰ κατορθώματά του ἀποτελοῦν τὰ κατ' ἐξοχὴν προσφιλεῖ θέματα τοῦ καλλιτέχνου. Τὰ δημιουργήματά του ἀποπνέουσιν βαθεῖαν θρησκευτικότητα καὶ φιλοπατρίαν. Οἱ ἥρωές του πολεμοῦν διὰ τὴν θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα συγχρόνως, τὴν δὲ δύναμιν πρὸς τὸν θάνατον ἀντλοῦν ἀπὸ τὴν πίστιν. Εἰς ἕνα τεράστιον πίνακα παρίστανται οἱ χωρικοὶ ἐξορμῶντες πρὸς τὴν μάχην. Ἄλλ' ὄλοι ἀναβλέπουν πρὸς τὸν ὑπερμεγέθη σταυρόν, ὅστις δεσπόζει τῆς ὄλης εἰκό-
νος, φερόμενος ὑψηλὰ ὑπὸ προπορευομένων μαχητῶν. Αἱ μά-
χαι δμως τοῦ Λιεντς δὲν ἀρχίζουσιν μόνον μετὰ τὴν θρησκευτικὴν

ανάτασιν τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ τελειώνουν μὲ αὐτήν. Οὕτω εἰς ἄλλον ὑπερμεγέθη πίνακα τὸ στράτευμα γονυκλινῆς ψάλλει ἀπὸ κοινοῦ τὸ «Ἄβε Μαρία» ὕστερα ἀπὸ τὴν νίκην, ἐνῶ αἱ τελευταῖαι ἀκτῖνες τοῦ δύνοντος ἡλίου, χρυσίζουσι τὰς κορυφὰς τῶν στάξεων.

* * *

Ἰζελ, εἶνε τὸ περίφημον ὄρος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου διεξήχθησαν αἱ ἀποφασιστικώτεραι μάχαι κατὰ τοὺς ἀπελευθερωτικοὺς ἀγῶνας τοῦ 1809. Διὰ τοῦτο καὶ ὑψοῦται ἐπ' αὐτοῦ μεγαλοπρεπῆς ἀνδριᾶς τοῦ ἀρχηγοῦ, ὅστις συνέδεσε διὰ παντός τὸ ὄνομά του πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ Τιρόλου. Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου αὐτοῦ ὑψώματος, τὸ ὁποῖον, δασῶδες καὶ ὑδροχαρές, ἀπλώνει τὰς κλιτύς του μέχρι τῆς δυτικῆς ἄκρας τῆς πόλεως, ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ἄξια θέας πράγματα, τὸ ἱστορικὸν μουσεῖον καὶ τὸ μνημεῖον τῶν νεκρῶν τοῦ ὀνομαστοῦ συντάγματος τῶν αὐτοκρατορικῶν κυνηγῶν. Εἰς τὸ πρῶτον συλλογὴ παντοίων τροπαίων καὶ αἱ εἰκόνες τῶν διοικητῶν τοῦ συντάγματος ἀπὸ τῆς συστάσεώς του μέχρι τοῦ τελευταίου μεγάλου πολέμου, ἔργα τῶν μεγαλυτέρων ζωγράφων τοῦ Τιρόλου. Νὰ καὶ ἡ στολὴ τῆς Α. Μεγαλειότητος, τοῦ ἐπιτίμου διοικητοῦ, λέγει ὁ ἀρχηγὸς τῆς δημοσιογραφικῆς ἀποστολῆς. Εἰς τὸν νεκρὸν αὐτοκράτορα, μέλος ἐκπεσοῦσης δυναστείας, ἀπονέμει ὁ πρῶην ἀξιωματικὸς τὸν τίτλον καὶ τὴν προσήκουσαν τιμὴν. Δεῖγμα πολιτισμοῦ καὶ ἀνατροφῆς, τὸ ὁποῖον παρατήρησα πολλάκις κατὰ τὸ ταξίδιον αὐτὸ καὶ διὰ τελευταίαν φορὰν εἰς τὰς κατακόμβας τῆς μονῆς τῶν Καπουτσίνων, ὅπου ἀναπαύονται οἱ πλεῖστοι τῶν Ἀψβούργων. Τὸ δεύτερον κεῖται ἀπέναντι, εἰς ἕνα μυχὸν τοῦ δάσους. Ἐκ τῶν ἑκατὸν χιλιάδων ἀνδρῶν, οἵτινες προήσπισαν τὴν τιμὴν καὶ τὴν σημαίαν τοῦ συντάγματος αὐτοῦ τῆς Α. Μεγαλειότητος, οἱ ἡμίσεις ἐπέστρεψαν βαρέως πληγωμένοι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον. Εἴκοσι καὶ ἑπτὰ χιλιάδες ἀνδρῶν καὶ δύο χιλιάδες ὀκτακόσιοι ἀξιωματικοὶ ἐφονεύθησαν. Οἱ ὑπόλοιποι ἐπνίγησαν ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος πρὸς τὴν κινδυνεύουσαν πατρίδα των. «Τὸν ἡρωϊσμὸν τοῦτον, μοῦ ψιθυρίζει ὁ συμπαθέστατος Νορβηγὸς φίλος, ἐνέπνευσε καὶ ἡ συνείδησις ὅτι ἀνήκον εἰς τὸ σύνταγμα τοῦ αὐτοκράτορος. Ἦτο ἄλλως τε ἡ ἐνσάρκωσις μιᾶς ἰδέας καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι οὕτω ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ

αὕτη ἀντικείμενον λατρείας εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ. Ὅπωςδὴ ποτε ἡ ἱστορία τοῦ συντάγματος αὐτοῦ διηγεῖται τὸ μεγαλεῖον τῶν χρόνων κατὰ τοὺς ὁποίους ἔλαβε χώραν. Ἡ Αὐστρία ἦτο ἀξία καλυτέρας τύχης. Καὶ εἶναι λυπηρὸν ὅτι οἱ νικηταὶ δὲν ἐνόησαν τοῦλάχιστον ὅτι ἦτο μία οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ ἀναγκαιότης». Φεύγοντες ρίπτομεν ἓνα βλέμμα ἐπὶ τῶν ἀνοικτῶν σελίδων τοῦ μαρμαρίνου βιβλίου, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ μόνον κόσμημα τοῦ ἀπερίττου κενοταφίου. «Τραγούδια μόνον θὰ ἐξαγγέλλουν τὰ μεγαλεῖα των», βεβαιοῖ μὲ προφητικὴν λακωνικότητα τὸ ἐπιτύμβιον ρητόν.

Τὸ μᾶλλον ἀνεπανόρθωτον δυστύχημα δι' ἓνα ἄνθρωπον εἶνε ἡ μετάπτωσις ἀπὸ τῆς καταστάσεως τῆς ροῆς εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἀκίνησιος. Αἱ Ἄλπεις εἶνε ὡς ἓνα μυριόστομον κήρυγμα πρὸς διαρκὴ ἐναλλαγὴν καταστάσεων, πρὸς μίαν ἀδιάκοπον διαδοχὴν ἀνόδων καὶ καθόδων. Νομίζει κανεὶς ὅτι κάθε κορυφὴ ἐπαναλαμβάνει μὲ τὴν σειρὰν τῆς τὴν φράσιν τοῦ μεγάλου ἐπαναστάτου τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ὅστις ἐπάλαμει διαρκῶς πρὸς τὸν Διόνυσον ἀφ' ἑνὸς καὶ πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ἀφ' ἑτέρου : «Μόνον ὅποιος μεταβάλλεται ἀκατάπαυστα ἔχει συγγένειαν μαζύ μου». Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν μᾶς ἀναγκάζουν εἰς τὴν ποικιλίαν τῶν ἐσωτερικῶν καταστάσεων, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἡ ἀνάτασις διαδέχεται τὴν ἡρεμίαν, ἡ γαλήνευσις τὴν διέγερσιν, ἡ νοσταλγικὴ διάθεσις τὴν ἀναισθητοῦσαν ἀδιαφορίαν, ἀναλόγως πρὸς τὰ ὕψη τὰ ὁποῖα ἀνερχόμεθα καὶ πρὸς τὰ βᾶθη, ἐντὸς τῶν ὁποίων διατρίβομεν. Μέσα εἰς τοὺς στενοὺς δρομίσκους τοῦ παλαιοῦ Ἰννσμπρουκ ἀπολαμβάνομεν τὸ μυστήριον, τὸ ὁποῖον εἶνε τὸ προνομιακὸν θέλημα τῶν παλαιῶν ἀντικειμένων, καὶ τὸ ὁποῖον τὰ περιβάλλει ὡς ἓνα εἶδος ἀτμοσφαιρας τοῦ δειλινοῦ. Διαισθανόμεθα μόνον τὴν ἱστορίαν τῶν σπιτιῶν καὶ τῶν πύργων αὐτῶν, πραγματικὰ ὅμως μᾶς εἶνε

ἄγνωστος. Ἡ φαντασία μας εἰσδύει μέχρις ἑνὸς μόνου σημείου εἰς τὸν κόσμον, τὸν ὁποῖον συνεκέντρωσαν μέσα τους, ἐνῶ τὰ περισσότερα μένου ἀνεξήγητα, καλυπτόμενα ἀπὸ τὴν ἀφεγγῆ σκιάν τῶν αἰώνων. Καὶ ἔξαφνα ἀπὸ τὴν θαμβὴν αὐτὴν ἀτμόσφαιραν ποῦ ἐπιδρᾷ ὅπως τὸ δεσμευμένον φῶς μιᾶς ἐκκλησίας, μετατιθέμενα εἰς τὰ αἶθρια ὕψη τοῦ Πάτσερκόφελ, ὅπου τὴν συγκέντρωσιν καὶ τὴν ψυχικὴν συστολὴν διαδέχεται μίᾳ μακαρία διαστολῇ καὶ ὅπου ἡ μυστικοπαθῆς διάθεσις παραχωρεῖ τὴν θέαν τῆς εἰς ἓνα ἀνέκφραστον συναίσθημα ἐξάρσεως. Εἰς τὸ χρονικὸν τῆς «Γερμανικῆς Ταβέρνας» τῆς Μπρεγκένς ὑπάρχει μία ἀξιοσημεῖωτος παρατήρησις τοῦ Γκαϊτε : «Ὁ τόπος, ποῦ ἓνας εὐγενῆς ἄνθρωπος ἐπάτησε, καθηγιάσθη δι' ὅλους τοὺς αἰῶνας». Αὐτὸ τὸ αἰσθάνεται κανεὶς βαθειὰ ὅταν περιπλανᾶται ἀνά τὸ παλαιὸν τμῆμα τῆς πόλεως τοῦ Ἴννσμπρουκ. Τοῦναντίον ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Πάτσερκόφελ, ὅπου μᾶς ἀναβιβάζει ἐναέριος σιδηρόδρομος μήκους τεσσάρων περίπου χιλιομέτρων, ὑψώνεται ὁ ἄνθρωπος ὑπεράνω πάσης ἀνθρωπίνης σχέσεως καὶ ἡ ἀνείπωτος ἐρημία τοῦ ἀνθρωπίνου ἐγὼ εὐρίσκεται ἀντιμέτωπος πρὸς τὴν φρικτὴν καὶ εἰς δέος ἐμβάλλουσαν ἐρημίαν τοῦ θείου «Σὺ», τοῦ ὁποῖου τὴν ἀκατάληπτον ὕπαρξιν ἀκούω νὰ σφύζῃ ἀπὸ κάθε κρημνὸν καὶ κάθε κορυφὴν, ἀπὸ τὸν συριγμὸν τοῦ ἀνέμου διὰ μέσου τῶν ἀπροσίτων χαραδρῶν καὶ ἀπὸ τὰ φαιά νέφη, τὰ ὁποῖα φεύγουν δρομαῖα πρὸς τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος ἢ περισφίγγουν ἀκίνητα τὴν ὀσφὺν τῶν βραχιδῶν τιτάνων, σιωπηλῶν φρουρῶν τοῦ θείου μυστηρίου.

Ἀπὸ τοῦ ὕψους αὐτοῦ τῶν δύο καὶ ἡμίσεος χιλιάδων μέτρων ἀντικρύζει ὁ εὐτυχῆς θεατῆς ἔκπαυλον εἰκόνα βουνῶν, τὰ ὁποῖα εἰς ἀλλεπαλλήλους κυκλικὰς σειρὰς τὸν χαιρετοῦν ἄλλα ἐκ τοῦ πλησίον καὶ ἄλλαι ἀπὸ μακρὰν. Τεράστια ταινία ἀπὸ πυκνὴν ὀμίχλην συνδέουν δίκην ὑπεργείων γεφυρῶν τὰς κορυφὰς αὐτὰς τὴν μίαν πρὸς τὴν ἄλλην. Τὸ ὄλον παρέχει θαυμάσια θέματα διὰ σκηναῶν ἀποθεώσεως εἰς τὸν ζωγράφον καὶ τὸν ποιητὴν. Ἀπὸ τὴν ὀνομαστὴν κοιλάδα τοῦ Τσίλλερ ἀνέρχονται ἄφθονοι οἱ ὕδρατμοί, οἱ ὁποῖοι συμπυκνοῦνται ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς νέφη μὲ ἀπροσδιόριστα χρώματα καὶ παράδοξα σχήματα. Καὶ σιγὰ-σιγὰ, ἀσυναισθήτως, βλέπομεν ὅτι εὐρισκόμεθα ὑπεράνω τῶν νεφῶν αὐτῶν, τὰ ὁποῖα τώρα περισφίγγουν μὲ τρυφερὸν κλοιὸν ὄλα γύρω μας καὶ ὁμοιάζουν

πρὸς τεράστιον ἀραχνοῦφαντον πέπλον ἢ πρὸς ὠκεανὸν παραμυθιοῦ. Μακρυνοὶ μυκηθμοὶ βροντῶν προαγγέλλουν τὴν καταιγιῖδα, ἢ ὁποῖα ἐκσπᾶ τέλος ὑπὸ τοὺς πόδας μας. Τὰ στοιχεῖα παλαίου ἐναντίον ἀλλήλων, μαίνονται κυριολεκτικῶς καὶ ἀπὸ τὰς τεραστίας ρωγμᾶς, ποὺ δημιουργοῦνται εἰς τὸν ὠκεανὸν ἐκεῖνον τῶν νεφῶν, θαυμάζομεν τὸ μεγαλειῶδες παίγνιον τῶν κεραυνῶν, φωτεινὴν βροχὴν, ἢ ὁποῖα προξενεῖ τρόμον καὶ θέλγει συγχρόνως. Ἐν τούτοις ἓνα ἰσχυρότερον συναίσθημα ἀμαυρῶνει τὴν κατάστασιν αὐτήν. Ἐκπηγάζει ἐκ τῆς συνειδήσεως ὅτι ἰστάμεθα ὑψηλότερον τῆς καταιγιῖδος καὶ τῶν νεφῶν καὶ εἶνε τὸ συναίσθημα τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ θεϊκοῦ σπινθηρος ἐντὸς τοῦ στήθους μας. Βαθμηδὸν ἢ ἔντασις τῆς καταιγιῖδος ἐξασθενεῖ καὶ ἐπαναφαίνονται αἱ κορυφαί, ἄλλαι λευκαὶ καὶ ἄλλαι σκυθρωπαί, τεράστιον πλαίσιον, ποικίλον εἰς σχήματα καὶ χρώματα. Ἐδῶ, σκέπτομαι, ὅπου ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἠναγκασμένος νὰ ὑπερνικᾷ τὰ ὄρη, εἶνε φυσικὸν νὰ κατατείνῃ πρὸς οἰαδήποτε ὕψη, ὄχι μόνον φυσικά. Ἄλλως τε εἶνε εἰς θέσιν νὰ μετατίθεται κατὰ βούλησιν εἰς ἄλλον κόσμον πέραν τῶν νεφῶν, ἀπαλλασσόμενος τοῦ κόσμου τούτου τῶν αἰσθήσεων, ὅστις ἐξαφανίζεται κάτω ἀπὸ τοὺς πόδας του.

* * *

Ἐντὸς τοῦ ἐστιατορίου, τὸ ὁποῖον ὑψοῦται δίκην πύργου ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Πάτσερκόφελ, ἀναμένει τοὺς ξένους τῆς αὐστριακῆς κυβερνήσεως δεύτερον θέαμα, ἔκφρασις τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ὅπως ἐκεῖνο τῆς ψυχῆς τῆς φύσεως. Εἶνε ὁ χορὸς καὶ τὸ τραγοῦδι, ἀμφότερα τέχνη, καὶ δὴ ἱερὰ διὰ τοὺς κατοίκους τῆς τιρολικῆς γῆς. Ἐκεῖνος κίνησις πολύπλοκος χειρῶν, ποδῶν, ὄλου τοῦ σώματος, ἀλλὰ συμμετρικὴ, χάριεσσα καὶ πλήρης νοήματος. Αὐτὸ ἄλλως τε ἀνυψώνει τὸν χορὸν εἰς τέχνην. Τὸ ὄλον ὁμοιάζει πρὸς μιμικὴν, εἶνε πραγματικὴ σκηνή, εἰδύλλιον. Καθαγιασμός τῆς ζωῆς καὶ τῆς χαρᾶς τῆς ζωῆς. Τὸ τραγοῦδι ἐξ ἄλλου : τὰ ὠραιότερα «Γιόντελ» ποὺ ἠκούσαμεν ἕως τώρα εἰς τὴν ζωὴν μας. Καὶ νὰ σκέπτεται κανεὶς ὅτι τὰ τραγοῦδια αὐτὰ τὰ συνθέτουν αὐθόρμητα καὶ φυσικὰ οἱ χωρικοὶ! Ἐπειτα διαδίδονται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ παρασημαίνονται. Φυσικὸν προϊόν, τὸ ὁποῖον, ὅταν φθάσῃ εἰς τὴν Βιέννην, χρησιμοποιεῖται διὰ τὰς ἐμπνεύσεις τῶν μεγάλων μουσουργῶν.

Τοιουτοτρόπως δύναται τις νά εἶπη ὅτι ὅλη ἡ Αὐστρία συμβάλλει εἰς τὸν μουσικὸν πολιτισμὸν τῆς χώρας, πρὸς λατρείαν τοῦ ὁποίου ἔχει ἰδρύσει τὸ κράτος τὸν περικκαλλέστατον τῶν ναῶν. Τοῦ μουσικοῦ αἰσθήματος τοῦ λαοῦ θαυμαστὸν δείγμα πρόκειται ἡ ἀτελεύτητος ποικιλία τῶν μουσικῶν ὀργάνων, τὰ ὅποια ὁ ἴδιος κατεσκεύασε καὶ ἀκόμη κατασκευάζει διὰ τῶν αἰώνων. Εἰς τὸ μουσεῖον τῆς λαϊκῆς τέχνης τοῦ Ἰννσμπρουκ ὑπάρχει πλουσία συλλογὴ παραδοξοτάτων εἰς σχήματα καὶ καταπληκτικῶν εἰς ποικιλίαν ὀργάνων ἐξ ὄλων τῶν κοιλάδων τοῦ Τιρόλου. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἤκουον ὠρισμένως μουσικὴν πρὶν γεννηθοῦν. Δι' αὐτὸ ἡ χαρὰ των δι' αὐτὴν καὶ τὸ πάθος των διὰ τοὺς τόνους καὶ τὸ μέτρον. Αἱ κοιλάδες ἀντηχοῦν ἀπὸ εὐφροσύνους ἤχους, οἱ ὅποιοι ψάλλουν τὴν ζωὴν καὶ δημιουργοῦν διάθεσιν πρὸς τὴν ζωὴν, ἀναμιγνυόμενοι ἄλλοτε πρὸς τὴν μελαγχολικὴν ἡδύτητα τοῦ ἤχου τῶν κωδῶνων καὶ ἄλλοτε πρὸς τὸν ρόχθον τοῦ ποταμοῦ ἢ τὸν μυστηριώδη ψίθυρον τοῦ ἀνέμου διὰ μέσου τοῦ δάσους. Διὰ πρώτην φοράν ἡ ὄρεξις τῶν συνδαιτημόνων ἠρνήθη τὰς ὑπηρεσίας της κατὰ τὸ ἐπίσημον δεῖπνον ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Πάτσερκόφελ. Εἶχον ἀπορροφηθῆ ὅλοι ἀπὸ τὴν τέχνην καὶ τὴν μελωδίαν τῶν φωνῶν καὶ ἀπὸ τὴν πλήρη νοήματος χάριν τῶν κινήσεων τοῦ χοροῦ. Ἀπαράμιλλος πρὸ πάντων ἀνεδείχθη ἡ πρωταγωνίστρια τοῦ μουσικοῦ ὀμίλου, ἡ ὁποία ἐνεφάνιζε θαυμαστὴν ἐνότητα ὠμορφιάς, φωνῆς καὶ χάριτος. Ἡ ἐντύπωσις ἦτο τόσο μεγάλη, ὥστε μίαν στιγμὴν ἠκούσθη σοβαρὸς καὶ ψύχραιμος Νορβηγὸς δημοσιογράφος νά ψιθυρίζῃ μονολογῶν : «Θὰ ἔδιδα ὅλην μου τὴν πειρουσίαν διὰ νά ἀποκτήσω ὡς σύζυγον μιὰ τέτοια γυναῖκα». Ἄλλοι ἴσως θὰ ἤρκοῦντο νά τὴν λατρεύουν σιωπηλά, ὅπως ὁ ἱππότης τοῦ Τάγγενμπουργ εἰς τὸ ὁμώνυμον ἐπύλλιον τοῦ Σίλλερ τὴν νεαρὰν νύμφην τοῦ Χριστοῦ ὑπὸ τὰ παράθυρα τῆς ὑψηλῆς μονῆς.

* * *

Ἡ διάθεσις, εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς ἐνέβαλεν ἡ ἀλησμόνητος αὐτὴ καλλιτεχνικὴ ἀπόλαυσις, ἦτο πρόσφορος πρὸς σοβαρὰν συζήτησιν. Ὅπως συχνὰ οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν κορυφῶν τοῦ Πάτσερκόφελ ἐσχηματίσθη πάλιν ὁ κύκλος τῶν ἐκλεκτῶν φίλων, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπλειοψήφουν οἱ Σουηδοί, εἶνε φυσικὸν ὅτι κύ-

ριον θέμα ὑπῆρξε καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν ἡ Γερμανία. Ἡ μεγάλη αὐτὴ χώρα τῶν ποιητῶν καὶ τῶν φιλοσόφων εἶνε ἡ κοιτίς τῆς κοσμοθεωρίας καὶ τῶν ποικιλοῦμων ἰδεολογιῶν. Ἦγωνίσθη πάντοτε πρὸς συμβιβασμὸν τῶν ἀξιῶν τοῦ παρελθόντος πρὸς τὰς ἰδέας τοῦ ἐκάστοτε παρόντος. Μᾶς ἔδωκε μεγαλειώδεις εἰς βάθος καὶ θαυμαστάς εἰς τόλμην λύσεις. Ἀφωσιωμένη εἰς τὴν ἰδέαν, κυριευμένη ἀπὸ τὴν μεταφυσικὴν νοσταλγίαν, ἔλαβε συχνὰ ὡς ἀμοιβὴν τὸν σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου. Διότι αἱ τύχαι τῶν λαῶν δὲν εἶνε διάφοροι τῆς τύχης τῶν ἀτόμων. Δὲν εἶνε τυχαῖον ὅτι ὁ ποιητὴς τοῦ «Φάουστ» εἶνε Γερμανός. Ἀπλούστατα, διότι ἡ γερμανικὴ ψυχὴ ἐγκλείει ἐν ἑαυτῇ κάτι ἀπὸ τὸ πάθος καὶ τὴν τραγικότητα τοῦ μεσαιωνικοῦ τρύτου ἥρωος. Τί φυσικώτερον ἀπὸ τὸ νὰ εἶνε ἐστραμμένον τὸ βλέμμα τῶν ἀνθρώπων τῆς προβληματικῆς ἐποχῆς μας πρὸς τὴν χώραν αὐτὴν, ἢ ὅποια ἀνέλαβε πάλιν τὸ τεράστιον τόλμημα νὰ δώσῃ εἰς τὴν ἀπέλπιδα Εὐρώπην τὸν τύπον ἐνὸς νέου πολιτισμοῦ, τὰς αἰωνίας ἀξίας τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ὑπὸ νέαν, εἰς τὴν ψυχοσύνθεσιν τῶν νεωτέρων χρόνων προσήκουσαν μορφήν ;

Ἀφορμὴν πρὸς τὴν ἐνδιαφέρουσαν αὐτὴν συζήτησιν περὶ τῶν αἰτίων καὶ τοῦ νοήματος τοῦ γερμανικοῦ κινήματος ἔδωκεν ἡ ἀπέναντι τῆς Γερμανίας πολιτικὴ τοῦ Ντόλφους. Κάποιος δηλαδὴ παρατήρησεν ὅτι ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ἀναμιγνύεται εἰς τὰς πολιτικὰς κατευθύνσεις τῆς Αὐστρίας, ἐπειδὴ ἴσως ἐπιθυμεῖ νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν χώραν αὐτὴν ὡς προπύργιον κατὰ τοῦ ἐκ Γερμανίας κινδύνου καὶ ὡς ἀντίρροπον κατὰ τῶν ὑπεράγαν τολμηρῶν ροπῶν, αἵτινες ἀνεφάνησαν ἐκεῖ ἐν τῷ πολιτιστικῷ πεδίῳ. Ὁ κίνδυνος οὗτος ἐκπηγάζει ἐκ τῆς νέας κοσμοθεωρίας, τὴν ὅποιαν συνώψισεν εἰς τὸ ἔργον του περὶ τοῦ μύθου τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος ὁ συνεργάτης τοῦ Φύρερ Ρόζενμπεργ. Ἡ κοσμοθεωρία αὕτη εἶνε ἀόριστος καὶ συγκεχυμένη, ὡς ἀναγκάζουσιν

καὶ αὐτοὶ οἱ ἐνθερμότεροι φορεῖς τοῦ κινήματος. Ἀκριβῶς ὁμοίως διὰ τὸν λόγον τοῦτον συνδέεται πρὸς ἐνθουσιαστικὰς ροπὰς, παραπλησίως λ. χ. πρὸς τὸν χιλιασμόν. Ἐν τῶν κυρίων συστατικῶν αὐτῆς εἶνε ἡ φυλετικὴ ἀρχή. Ἐκ ταύτης δεόν νὰ ἐρμηνευθοῦν αἱ διάφοροι ἐπιμέρους κινήσεις, οἷαι εἶνε αἱ ἑξῆς : Ἡ ἀναθεώρησις τοῦ χριστιανισμοῦ, συνεπεῖα τῆς ὁποίας ἐξοβελίζεται ἡ Παλαιὰ Διαθήκη καὶ ἀποκρούεται ἡ ἐρμηνεία τοῦ προσώπου καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν παρέχει ὁ Παῦλος. Ἐπειτα ἡ προσπάθεια πρὸς ἐπαναφορὰν τῆς γερμανικῆς εἰδωλολατρείας, ἣτις ὑπενθυμίζει τὴν ἀπόπειραν Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου καὶ ἐν ὀνόματι τῆς ὁποίας κατηγορεῖται Κάρολος ὁ μέγας ὡς προδότης τοῦ γερμανικοῦ πνεύματος. Τρίτον ὁ περιορισμὸς τῆς δράσεως καὶ τῆς δυνάμεως καθόλου τῶν Ἰουδαίων, οἵτινες ἀνήκουσιν εἰς φυλὴν ὅλως ξένην πρὸς τὴν Ἰνδογερμανικὴν, Τέταρτον ἡ ὑπέρμετρος ἐνίσχυσις τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως, ἣτις ἐμφανίζεται ὡς ὑπερεθνικισμὸς, ὡς ἀφύπνισις τῆς γερμανικῆς ψυχῆς, καὶ ὁμοιάζει πρὸς ἔκρηξιν τεραστίου ἠφαιστείου. Τέλος ἡ θεοποίησις καὶ ἡ λατρεία τοῦ κράτους, ἡ ὁποία ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ τοῦ ἐκάστοτε ἐκλεκτοῦ τοῦ θεοῦ πνεύματος, ὅπερ ἀποκαλύπτεται διὰ τῆς ἱστορίας.

Αὐτὰ κατὰ τοὺς Σουηδοὺς συναδέλφους εἶνε τὰ κύρια σημεῖα, τὰ ὁποῖα ἀνάγκη τις νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν ἐφ' ὅσον ἐπιθυμεῖ νὰ ἔχη σχηματίσῃ εἰκόνα τῆς ἐν Γερμανίᾳ καταστάσεως καὶ νὰ κρίνῃ περὶ αὐτῆς. Ἀλλὰ τὰ αἷτια, τὰ ὁποῖα ὠδήγησαν τὸν γερμανικὸν λαὸν εἰς τὴν κίνησιν αὐτὴν ; Ἐν πρώτοις ἡ πείσις καὶ ἡ ἀδικία τῶν νικητῶν, οἱ ὁποῖοι ἐλησμόνησαν ἐντελῶς ὅτι οἱ Γερμανοὶ δὲν ἦσαν Ἀφρικανοί, ἀλλὰ λαὸς μὲ πνευματικὸν πολιτισμόν, πρὸς τὸν ὁποῖον οὐδεὶς ἄλλος δύναται νὰ παραβληθῇ ὡς πρὸς τὸ βάθος τοῦ περιεχομένου του, τὸ ὕψος τῶν σκοπῶν καὶ τὴν ἔκτασιν. Τὸ συναίσθημα τῆς μειονεκτικότητος, τὸ ὁποῖον ἐγεννήθη οὕτω εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ, ἐδημιούργησεν ἀντίδρασιν, ἐμφανιζομένην ὡς ἰσχυρὰ αὐτοσυνειδήσις καὶ ὑπερδύναμον εἰς ἰσχὺν καὶ ἔντασιν αὐτοσυναίσθημα. Ὁ δεύτερος λόγος τῆς γενέσεως τῆς ἐνθουσιαστικῆς αὐτῆς κινήσεως ὀφείλεται εἰς τὴν παραμέλησιν τῶν μυστικῶν ροπῶν τῆς ψυχῆς ἐκ μέρους τῆς διαμαρτυρομένης ἐκκλησίας. Ἡ θεοποίησις τοῦ κράτους καὶ ἡ μυστικοπαθὴς λατρεία τῆς

ιδέας αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἀναγκαῖον ἀντιστάθμισμα τῆς ἐλλείψεως ἐκείνης τοῦ μυστικισμοῦ. Ὁ ἄνθρωπος ρέπει ἐκ φύσεως πρὸς τὴν μεταφυσικὴν καὶ τὸ μυστήριον. Ἀφοῦ ἐπὶ δύο περίπου δεκαετηρίδας τὰ ἀνεζήτησεν εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ἐστράφη τέλος πρὸς τὸ κράτος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ ροπὴ ἐκείνη προσέλαβεν θετικὴν μορφήν. Εἰς ταῦτα δεῖον νὰ προστεθοῦν καὶ μερικὰ ἄλλα αἷτια, διὰ τῶν ὁποίων παρέχεται πιθανὴ ἐξήγησις τοῦ φαινομένου τῆς ἐπαναστάσεως ἐν τῷ κύκλῳ τοῦ πολιτισμοῦ. Ἐδῶ πρέπει νὰ ἐνθυμηθῆ κανεῖς τὸ κίνημα τῆς γερμανικῆς νεολαίας, τὸ ὁποῖον ἤκμαζε πρὸ δέκα καὶ πλέον ἐτῶν. Πρὸ πάντων τὸ γεγονός ἐστὶν ὅτι οἱ Γερμανοὶ νέοι ἠρνήθησαν τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰς ἀξίας του, ἐπειδὴ, ὅπως συνήθως συμβαίνει, δὲν ἠδύναντο νὰ συνεργήσουν ἐν αὐτῷ πρὸς διατήρησιν καὶ προαγωγὴν του. Τὸ μὴ δύνασθαι μετεβλήθῃ εἰς μὴ βούλεσθαι. Ἐντεῦθεν ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τοῦ πολιτισμοῦ μας καὶ ἡ ἐπιθυμία δημιουργίας νέων πολιτιστικῶν ἀξιῶν. Ἐννοεῖται ὁμως ὅτι τὸ παρελθὸν δὲν ἀποσκορακίζεται πλήρως. Τοῦτο οὔτε φυσικὸν οὔτε δυνατὸν εἶνε. Τὴν ιδέαν περὶ τοῦ λαοῦ ὡς πηγῆς πάσης ἰδιοτύπου δημιουργίας, ἐπανευρίσκομεν εἰς τοὺς ρομαντικούς, ἡ δὲ ὅλη διάθεσις, ἐξ ἧς ὀρμαῖται ἡ νέα κίνησις τόσον εἰς τὸ πολιτικὸν ὅσον καὶ εἰς τὸ πολιτιστικὸν πεδῖον, εἶνε γνωστὴ ἀπὸ τὸν Νίτσε. Ἄλλ' ὡς ὀρθῶς παρετηρήθη πάλιν ὑπὸ τῶν Σουηδῶν, ἡ μεγαλειώδης αὕτη ἐν τῇ προσπαθείᾳ τῆς κινήσεως, τὴν ὁποῖαν ἐδημιούργησεν ὁ Χίιλερ, πρέπει νὰ ἐμβληθῆ εἰς τὸ γενικώτερον πλαίσιον τῆς ὅλης ζητήσεως καὶ τῆς ἀνησυχίας, ἣτις χαρακτηρίζει τοὺς νεωτέρους χρόνους καὶ ἡ ὁποία εἶνε τὸ προανάκρουσμα μιᾶς βαθυτέρας τροπῆς ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἀξίας τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὰς μορφάς, τὰς ὁποίας τείνουν νὰ προσλάβουν. Διαφορετικὰ τὸ γερμανικὸν κίνημα παραμένει ἀνερμήνευτον καὶ πᾶσα περὶ αὐτοῦ κρίσις ἀποβαίνει ἄδικος. Ὅτι ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς κλονίζεται εἶνε ἀναντίρρητον. Κοινωνικαὶ καὶ κρατικαὶ μορφαί, οἰκονομικαὶ καὶ θρησκευτικαί, ὅλα εὐρίσκονται εἰς διαρκῆ ροήν. Ἀκόμη καὶ ἡ ἐπιστήμη, ἡ παντοδύναμος θεὰ τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων κινδυνεύει νὰ ἐκθρονισθῆ ὑπὸ τῆς σχετικότητος καὶ ὑπὸ τῆς δυνάμεως, τὴν ὁποῖαν ἀπέκτησε διὰ τὴν ἀντίληψίν τῆς ἀληθείας ἢ ἀτομικὴ προοπτικὴ. Ἡ Γερμανία πρὸ τῶν ἄλλων, ὅπως πάντοτε καὶ συμφώνως πρὸς τὴν ψυχροσύνησιν τοῦ λαοῦ τῆς, ἀναλαμβάνει τὸ γιγάντιον ἐγχεί-

ρημα νά διανοίξη δρόμον πρὸς νέας μορφάς τοῦ πολιτισμοῦ. Τὸ ἐγχείρημα τοῦ Φάουστ, ὅστις καταρᾶται τὰ πάντα, διὰ νὰ τὰ δημιουργήσῃ ὑπὸ νέαν μορφήν μέσα εἰς τὸ στήθος του, λαμπρότερα καὶ ἀσφαλέστερα. Ἄλλὰ ποῖος εἶνε εἰς θέσιν νὰ προΐδῃ τὴν πορείαν, τὴν ὁποῖαν θὰ ἀκολουθήσουν τὰ πεπρωμένα τῆς ἀνθρωπότητος ;

* * *

Διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ Τσέλλ προχωροῦμεν πρὸς τὸ Σάλτσμπουργ, τὸ κυριώτατον κέντρον, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐξεπορεύθη ὁ ἐκπολιτισμὸς τοῦ Βορρᾶ. Ἡ κοιλάς αὕτη, ἡ χαρὰ τοῦ Τιρόλου, ὅπως ψάλλει τὸ σχετικὸν δημῶδες ᾄσμα, ἀποτελεῖ εἶδος ὑπαιθρίου μουσείου ἀρχιτεκτονικῶν ρυθμῶν καὶ ἔχει δοξασθῆ ἀπὸ ὀνομαστοὺς ραψωδοὺς, ζωγράφους καὶ γλύπτας. Ἐκκλησῖαι καὶ ἐξωκκλήσια, οἰκίαι καὶ δρόμοι, ἡ πλουσία λαϊκὴ ἐπιπλώσις καὶ ἡ τέχνη καθόλου ἀντιπροσωπεύουν τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ἐξέλιξιν τῶν ρυθμῶν ἀπὸ τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος καὶ ἐξῆς. Γοτθικὰ εἶνε τὰ οἰκοδομήματα τοῦ 15ου καὶ 16ου αἰῶνος. Τὸ μπαρόκκο κυριαρχεῖ εἰς τὰς καλλιτεχνικὰς ἐκδηλώσεις τοῦ τέλους τοῦ 17ου καὶ τοῦ 18ου. Ἀκόμη καὶ ὀλόκληροι πολίχναι εἶνε μαρτύρια τῆς διαδοχῆς αὐτῆς τῶν ρυθμῶν. Τοιουτοτρόπως τὸ Φύγκεν εἶνε γοτθικόν, τὸ Τσέλ ἐκπροσωπεῖ τὴν παλαιότεραν μορφήν τοῦ μπαρόκκου, ἐνῶ τὸ Μαῦρχόφεν ἀνήκει εἰς μεταγενέστερον στάδιον τῆς ἐξελίξεως τοῦ ρυθμοῦ αὐτοῦ. Πλουσία εἶνε ἡ κοιλάς καὶ εἰς καλλιτέχνας. Περιορίζομαι νὰ ἀναφέρω ἐκ τῶν πολλῶν τὸν Πός, ὅστις ἐτεχνούργησε τὴν προτομὴν τοῦ Ναπολέοντος καὶ τοῦ Γκαῖτε, τὸν Ἄνδρέαν Χοῦβερ, τὸ ὄνομα τοῦ ὁποῖου συνδέεται πρὸς τὰ ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα τῆς κοιλάδος, καὶ τὸν ζωγράφον Τσάϊλλερ. Πρὸς τὴν φήμην αὐτῶν καὶ τῶν λοιπῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν ἐκ τῆς κοιλάδος τοῦ Τσέλλ ἀμιλλᾶται ἡ φήμη τῶν ἀοιδῶν Ράϊνερ, οἵτινες ἔκαμαν νὰ ἀντηχοῦν ἐπὶ ἓνα αἰῶνα τὰ ᾄσματα τοῦ Τιρόλου ἀνὰ σύμπαντα τὸν κόσμον, μετακομίσαντες αὐτὰ εἰς τὰς αὐλὰς τῶν ἡγεμόνων καὶ τὰ θέατρα. Ἀπὸ τὰ ᾄσματα αὐτὰ ἀντηχεῖ πάντοτε ἡ τεραστῖα κοιλάς. Ἡ μελαγχολία, ἡ ὁποία ὑποκρύπτεται ὀπισθεν τῶν παιδρῶν μέτρων, ὑπενθυμίζει τὴν αὐστριακὴν ψυχὴν, ἡ ὁποία καλύπτει διὰ τῆς εὐθύμου ἐκδηλώσεώς της τὴν μελαγχολικὴν νοσταλγίαν, ποῦ ἀνακυκᾶται εἰς τὰ βάθη της.

* * *

Ἡ αὐγὴ ροδίζει ὄπισθεν τῶν ὑψηλῶν βουνῶν. Ὁ ἄνισος φωτισμὸς τῶν χαραδρῶν καὶ τῶν λόφων προσδίδει εἰς τὴν θαυμαστήν κοιλάδα κάτι τὸ ἐξωτικόν. Ἦχοι κωδῶνων ἔρχονται μέχρις ἡμῶν ἀπὸ κοντὰ καὶ ἀπὸ μακρὰ, ἀπὸ ἐκκλησίας τῶν χωριῶν καὶ ἀπὸ ὑψηλὰ κωδωνοστάσια ὑψούμενα ὑπεράνω κρημνῶν. Μοῦ ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν ὁ στίχος τοῦ φιλοσόφου-ποιητοῦ : «Χρησιμοποίησε λοιπὸν τὴν ὑψηλὴν εὐνοίαν καὶ ὕψωσε τὸν ἑαυτὸν σου. Σὲ φέρει πέραν ἀπὸ κάθε χυδαιότητα, ψηλὰ στὸν καθαρὸν αἰθέρα». Καὶ διὰ μίαν φευγαλέαν στιγμὴν αἰσθάνομαι ὅλην τὴν ἀξίαν, ποὺ κρύπτει ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰ ἄδυτα τοῦ στήθους του. Ἄλλὰ τί ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ διηγηθῆ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του; Δὲν εἶπεν ὁ αὐτὸς ποιητὴς : «Μόνος μου πρέπει νὰ ἀπολάύω τὸν ἑαυτὸν μου τὴν καὶ εὐτυχίαν μου. Νὰ κρύπτω σιωπηλὰ τὸ φῶς τοῦ τὸ θεσπέσιον» ;

Ἐκεῖ μακρὰν φαίνεται ἡ Κίτσμπυχελ, λαμπερὸς ἀδάμας μέσα εἰς τὸ στέμμα τῶν ἀρχαιοπρεπῶν πόλεων τοῦ Τιρόλου. Διακρίνομεν τὰς μεσαιωνικὰς πύλας, τοὺς σκυθρωποὺς πύργους, τὰς ἐκκλησίας τῆς, ποὺ ὑψώνονται ὑπεράνω τῶν ἰδιορρυθμῶν σπιτιῶν. Ὅλα μαζὺ ἀποτελοῦν ἐνότητα ρυθμοῦ μέσα εἰς τὴν ποικιλίαν των. Ὑπεράνω αὐτῶν καὶ πρὸς βορρᾶν ὑψώνει τὴν βαρεῖαν σιλουέτταν τοῦ «Ἁγίου Αὐτοκράτωρ», πλούσιος εἰς ὀδοντωτὰς κορυφάς. Πρὸς μεσημβρίαν ἐπικάθηται ἐπὶ τῆς κοιλάδος ἡ λαμποκοποῦσα σειρὰ τῆς ἀλύσου τῶν Τάουερν μὲ τοὺς μεγαλειώδεις παγετῶνας τῆς. Ὅπισθεν εἰς τὸ βάθος ξεπροβάλλει ἡ βασιλικὴ μεγαλοπρέπεια τοῦ Γκροσγκλόκνερ, τοῦ ἡγεμονεύοντος μεταξὺ τῶν βουνῶν. «Ἀκοῦς φωνὲς ἐκεῖ ψηλὰ ; Ἐκεῖ μακρὰν, ἐδῶ κοντὰ ; Κατὰ μῆκος ὅλων αὐτῶν τῶν βουνῶν ἀκούεται ὁ ἀντίλαλος γοητευτικοῦ τραγουδιοῦ, ποὺ μὲ ἱερὴ μανία τραγουδοῦν ἀόρατα ὄντα ἐξωτικά».